

Acad. Radu Grigorovici, *BUCOVINA ÎN PRIMELE DESCRIERI GEOGRAFICE, ISTORICE, ECONOMICE ȘI DEMOGRAFICE*, Editura Academiei Române, București, 1998, 463 pagini

Acad. Radu Grigorovici, savant cunoscut și apreciat în țară și străinătate pentru lucrările sale științifice în domeniul fizicii atomice (multă vreme el a condus Institutul Român de Fizică Atomică), are – pe lângă preocupările strict profesionale, care i-au adus alegerea sa în cel mai înalt forum al științei și culturii, ca și în conducerea acestuia – și o pasiune statornică dătătoare de permanente și tonifiante bucurii, care le completează și înnobilează pe cele de fizician atomist de mare prestigiu, este preocupat să stimuleze și să ajute pe alții, ca un adevărat și dezinteresat Mecena, dar și să cerceteze și să clarifice el însuși aspecte și puncte nevralgice, controversate, ale istoriei zbuciumate și nefericite ale meleagurilor sale natale, mirifice, cu destin mioritic, Bucovina.

Născut la Cernăuți, la 20 noiembrie 1911, în familia marelui patriot, cărturar și socialist George Grigorovici, unul dintre fruntașii mișcării socialiste românești și internaționale, Radu Grigorovici s-a orientat și afirmat, făcându-se remarcat și consacrat într-unul din cele mai importante și captivante sectoare ale revoluției științifice contemporane – fizica atomică. Dar, acest fapt nu l-a mulțumit și liniștit pe deplin, el a dat curs și pasiunii pentru istoria Bucovinei. În acest sens, de îndată de a fost posibil, după Revoluția din decembrie 1989, ca secretar al Academiei Române, a inițiat și creat, a cîtorit și răstuit, în 1992, la Rădăuți, Centrul de Studii Bucovina, a fondat în 1994 și coordonează – cu o pleiadă de academicieni și cărturari patrioți – revista “Analele Bucovinei”, s-a angajat și remarcat prin contribuții originale la reuniunile științifice naționale dedicate Bucovinei fiind preocupat de aflarea și afirmarea adevărului istoric despre nefericita și detrunchiata Bucovină.

Între alte realizări valoroase și recente, în ciclul *Enciclopedia Bucovinei în studii și monografii*, acad. Radu Grigorovici oferă cititorilor români – și frontului larg al istoriografiei din țară și străinătate – volumul *Bucovina în primele descrieri geografice, istorice, economice și demografice*.

Aceasta este prima ediție bilingvă și completă – cu lămuriri detaliate, introduceri, note și comentarii, precum și postfețe semnate de un foarte bun cunoscător al limbii germane, inclusiv al textelor cu scriere gotică – cuprinzând primele izvoare de o extraordinară însemnătate, referitoare la Bucovina. Volumul cuprinde *Descrierea districtului Bucovina (1775)*, realizată de primul guvernator, generalul Gabriel Speny von Mihaldy, *Tabelul localităților din Bucovina (1775)*, al aceluiași demnitar austriac, *Descrierea Bucovinei (1790)*, un extras din lucrarea lui Speny și dintr-un raport al lui Jenisch, interpretul de limbă turcă prezent la delimitarea granițelor și semnarea convenției austro-turce, de la Balamutca, pe Nistru, la 2 iulie 1776; *Descrierea Bucovinei și a stării ei launtrice*, memoriul din 1780 al boierului moldovean Vasile Balș, mare cărturar și iluminist; *Cele 19 întrebări adresate în 1782 de către guvernatorul Karl Freiherr von Enzenberg Divanului Moldovei și răspunsurile acestuia*; raportul din 1803, intitulat *Scurte observații asupra Bucovinei*, adresat Guberniului din Lemberg de către Ion Budai-Deleanu, consilier la Curtea de Apel din capitala provinciei imperiale Galiția.

Aceste documente, citate fragmentar, tendențios în lucrările unor istorici străini sunt, pentru prima dată, publicate în original și traducere, integral, cu note și explicații rigurose științifice, oferind specialiștilor răspunsuri imparțiale la multe întrebări mult discutate și controversate.

Noua lucrare continuă seria ciclului inaugurat prin monografia lui Nicolae Grămadă *Toponimia minoră a Bucovinei*, două volume, și reprezintă un instrument de cercetare de primă necesitate și actualitate pus la dispoziția iubitorilor și slujitorilor istoriei Bucovinei.

Mihai Iacobescu